

Regeringens proposition

2006/07:59

Vissa sjukförsäkringsfrågor m.m.

Prop.
2006/07:59

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 mars 2007

Fredrik Reinfeldt

Cristina Husmark Pehrsson
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att kravet på att arbetsgivaren skall genomföra en rehabiliteringsutredning enligt 22 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) avskaffas. Arbetsgivaren skall dock fortfarande lämna de upplysningar till Försäkringskassan som behövs för att den försäkrades behov av rehabilitering snarast skall kunna klarläggas och även i övrigt medverka därtill. Vidare innehåller propositionen förslag om avskaffande av de tidsfrister som anges i 22 kap. 5 och 6 §§ AFL, avseende avstämningsmöte och rehabiliteringsplan.

I propositionen föreslås också vissa ändringar i bestämmelserna om samordning av ekonomiskt bistånd från socialnämnden och ersättning från Försäkringskassan.

I propositionen föreslås slutligen vissa förändringar i reglerna om sjukpenninggrundande inkomst.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	11
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.....	12
3	Ärendet och dess beredning.....	13
4	Arbetsgivarens rehabiliteringsutredning	13
4.1	Nuvarande regler i lagen om allmän försäkring	13
4.2	Rehabiliteringsutredningens innehåll.....	14
4.3	Avstämningsmöte och rehabiliteringsplan.....	15
4.4	Rehabiliteringsansvaret enligt arbetsmiljölagen och den arbetsrättsliga lagstiftningen	15
4.5	Rehabiliteringsutredningens betänkande	17
4.5.1	Rehabiliteringsutredningens förslag	19
4.6	Överväganden	19
4.6.1	Rehabiliteringsutredningar	19
4.6.2	Tidsfrister avseende avstämningsmöte och rehabiliteringsplan	23
5	Samordning av ekonomiskt bistånd från socialnämnden och ersättning från Försäkringskassan	25
5.1	Bakgrund.....	25
5.2	Överväganden	26
5.2.1	Samordning av ekonomiskt bistånd och ersättning enligt lagen om allmän försäkring ..	26
5.2.2	Ändringar i annan lagstiftning	30
6	Sjukpenninggrundande inkomst	31
7	Ikraftträdande	32
8	Ekonomiska konsekvenser	32
9	Författningskommentar	33
9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	33
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	35
9.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.....	35
Bilaga 1	Lagförslag i promemorian om arbetsgivarens rehabiliteringsutredning.....	36
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser	39
Bilaga 3	Lagförslag i promemorian om samordning av ekonomiskt bistånd från socialnämnden och ersättning från Försäkringskassan.....	40

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
3. lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 §, 17 kap. 1 § samt 22 kap. 3, 5 och 6 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 5 §²

Försäkringskassan skall besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos Försäkringskassan. Av beslutet skall framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Sjukpenningförsäkringen skall omprövas

a) när Försäkringskassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn *beviljas* den försäkrade eller sådan ersättning eller pension som redan utges *ändras* med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

d) när tjänstepension *beviljas* den försäkrade,

e) när ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. 16 § *upphör*, samt

f) när livränta *beviljas* den försäkrade enligt lagen (1976:380)

b) när sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn *har beviljats* den försäkrade eller sådan ersättning eller pension som redan utges *har ändrats* med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

d) när tjänstepension *har beviljats* den försäkrade,

e) när ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. 16 § *har upphört*, samt

f) när livränta *har beviljats* den försäkrade enligt lagen (1976:380)

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2006:365.

om arbetsskadeförsäkring eller redan utgående livränta *ändras*. om arbetsskadeförsäkring eller redan utgående livränta *har ändrats*.

Ändring som avses i första stycket skall gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som ändrats enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som inträffar i anslutning till att Försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b, d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om Försäkringskassan då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade

1. bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

2. erhåller periodiskt ekonomiskt stöd, utgivet enligt särskilda avtal mellan arbetsmarknadens parter, enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd *eller interpraktikstipendium* eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 2 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd *eller interpraktikstipendium* skall Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 2 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd skall Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det

beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

För en försäkrad som får sådan behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning skall Försäkringskassan, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 eller 2 skall dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppbär studiesocial förmån för studier som avses i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första–tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

Fjärde stycket tillämpas även för försäkrad som avses i tredje stycket 6 när den försäkrade genomgår grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket a skall ej omfatta ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete som avses i 16 kap. 15 §.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket skall göras senast när den försäkrade gör anspråk på ersättning som betalas ut per dag.

17 kap.

1 §³

Har en ersättning enligt denna lag eller enligt en annan författning betalats ut av Försäkringskassan eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare en annan ersättning retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen skall den retroaktiva ersättningen minskas. Minskningen skall ske med det belopp som överstiger vad som skulle ha utgetts för perioden om beslut om båda ersättningarna hade förelegat samtidigt.

Om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) utan villkor om återbetalning får socialnämnden från Försäkringskassan uppbära retroaktivt beviljad periodisk ersättning enligt denna lag, till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat

Om en person som är berättigad till periodisk ersättning enligt denna lag har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), får retroaktivt beviljad sådan periodisk ersättning betalas ut till socialnämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte

³ Senaste lydelse 2004:781.

ut till dennes samt hans makes och minderåriga barns försörjning för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kr, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

I fråga om minskning av sjukersättning då livränta utges enligt äldre lagstiftning om yrkesskador gäller 2 §.

22 kap.

3 §⁴

Den försäkrades arbetsgivare skall i samråd med den försäkrade svara för att dennes behov av rehabilitering snarast klarläggs och för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

Den försäkrades arbetsgivare skall efter samråd med den försäkrade lämna de upplysningar till Försäkringskassan som behövs för att den försäkrades behov av rehabilitering snarast skall kunna klarläggas och även i övrigt medverka därtill. Arbetsgivaren skall också svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering. Bestämmelser om arbetsgivarens skyldigheter avseende arbetsanpassning och rehabilitering finns även i arbetsmiljölagen (1977:1160).

Arbetsgivaren skall påbörja en rehabiliteringsutredning

1. när den försäkrade till följd av sjukdom har varit helt eller delvis frånvarande från sitt arbete under längre tid än fyra veckor i följd,

2. när den försäkrades arbete ofta har avbrutits av kortare sjukperioder eller

3. när den försäkrade begär det.

Rehabiliteringsutredningen skall i fall som avses i andra stycket 1 tillställas Försäkringskassan inom åtta veckor från dagen för anmälan om sjukdomsfall och i fall som avses i andra stycket 2 inom samma tid räknat från dagen för anmälan om det sjukdomsfall som närmast föregick rehabiliteringsutredningen. Har rehabiliterings-

⁴ Senaste lydelse 2004:781. Ändringen innebär bl.a. att andra–sjätte styckena upphävs.

utredningen gjorts på begäran av den försäkrade, skall den tillställas Försäkringskassan inom åtta veckor från den dag då begäran framställdes hos arbetsgivaren.

Om rehabiliteringsutredningen inte kan slutföras inom den i tredje stycket angivna tiden, skall detta anmälas till Försäkringskassan inom samma tid. Därvid skall uppgift lämnas om orsaken till dröjsmålet och om den tidpunkt då utredningen beräknas vara avslutad. Sedan utredningen slutförts skall den omgående tillställas Försäkringskassan.

Utredningen skall genomföras i samråd med den försäkrades arbetstagarorganisation, om den försäkrade medger det.

Försäkringskassan skall överta ansvaret för rehabiliteringsutredningen, om det finns skäl till det.

5 §⁵

Försäkringskassan samordnar och utövar tillsyn över de insatser som behövs för rehabiliteringsverksamhet enligt denna lag.

Försäkringskassan skall i samråd med den försäkrade se till att hans eller hennes behov av rehabilitering snarast klarläggs och att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

Försäkringskassan skall, om den försäkrade medger det, i arbetet med rehabiliteringen samverka med hans eller hennes arbetsgivare och arbetstagarorganisation, hälso- och sjukvården, socialtjänsten samt arbetsmarknadsmyndigheterna och andra myndigheter som kan vara berörda. Försäkringskassan skall därvid verka för att dessa, var och en inom sitt verksamhetsområde, vidtar de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade.

Försäkringskassan skall se till att rehabiliteringsinsatser påbörjas så snart det av medicinska och andra skäl är möjligt.

Försäkringskassan skall, om det inte är obehövt, senast två veckor efter det att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning enligt 3 § har kommit in till Försäkringskassan kalla den försäkrade till sådant avstämningsmöte som anges i 3 kap. 8 a §. Saknar den försäkrade arbetsgivare, skall Försäkringskassan, om det inte är

⁵ Senaste lydelse 2004:1238. Ändringen innebär att femte stycket upphävs.

obehövt, senast tio veckor efter dagen för sjukanmälan kalla honom eller henne till avstämningsmöte.

6 §⁶

Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd, för vilken ersättning kan utges enligt detta kapitel, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan. Planen skall såvitt möjligt upprättas i samråd med den försäkrade. *Planen skall upprättas senast två veckor efter det att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning enligt 3 § har kommit in till Försäkringskassan eller senast två veckor efter det att Försäkringskassan har gjort en rehabiliteringsutredning. Kan behovet av rehabilitering klarläggas först efter att sådant avstämningsmöte som anges i 3 kap. 8 a § har hållits, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan senast två veckor efter dagen för mötet.*

Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd, för vilken ersättning kan utges enligt detta kapitel, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan. Planen skall såvitt möjligt upprättas i samråd med den försäkrade.

Rehabiliteringsplanen skall ange de rehabiliteringsåtgärder som skall komma i fråga och vem som har ansvaret för dem, en tidsplan för rehabiliteringen samt uppgifter i övrigt som behövs för att genomföra rehabiliteringen. Planen skall även innehålla uppgift om den beräknade kostnaden för ersättning under rehabiliteringstiden.

Försäkringskassan skall fortlöpande se till att rehabiliteringsplanen följs och att det vid behov görs nödvändiga ändringar i den.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.
 2. Äldre bestämmelser i 3 kap. 5 § tredje och fjärde styckena gäller fortfarande för den tid som en försäkrad uppbär ett interpraktikstipendium.
 3. De nya bestämmelserna i 17 kap. 1 § tillämpas på beslut om retroaktiv ersättning som fattas efter ikraftträdandet.
 4. En arbetsgivare är inte skyldig att påbörja en rehabiliteringsutredning enligt 22 kap. 3 § i de fall någon skyldighet att tillställa Försäkringskassan rehabiliteringsutredningen inte uppkommer före ikraftträdandet.

⁶ Senaste lydelse 2004:1239.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2006/07:59

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 8 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

8 §¹

Om en person som är berättigad till pension enligt denna lag *i väsentlig omfattning* har fått *sin försörjning genom* ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) *utan villkor om återbetalning*, får retroaktivt beviljad sådan pension betalas ut till socialnämnden *till den del den motsvarar* vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den *pensionsberättigades* och dennes *familjs försörjning* för den tid som den retroaktiva pensionen avser.

Om en person som är berättigad till pension enligt denna lag har fått ekonomiskt bistånd *enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453)*, får retroaktivt beviljad sådan pension betalas ut till socialnämnden. *Betalning till socialnämnden får göras, till den del den enskilde inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kr, med det belopp som* motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den *pensionsberättigade* och dennes *familj* för *eller under* den tid som den retroaktiva pensionen avser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007. De nya bestämmelserna tillämpas på beslut om retroaktiv pension som fattas efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2001:482.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn

Prop. 2006/07:59

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 9 § lagen (2001:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

9 §¹

Om en person som är berättigad till efterlevandepension eller efterlevandestöd till barn *i väsentlig omfattning* har fått *sin försörjning genom* ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) *utan villkor om återbetalning*, får retroaktivt beviljad sådan pension eller efterlevandestöd betalas ut till socialnämnden *till den del ersättningen* motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den *ersättningsberättigades* och dennes *familjs försörjning* för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

Om en person som är berättigad till efterlevandepension eller efterlevandestöd till barn har fått ekonomiskt bistånd *enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453)*, får retroaktivt beviljad sådan pension eller efterlevandestöd betalas ut till socialnämnden. *Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kr, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007. De nya bestämmelserna tillämpas på beslut om retroaktiv efterlevandepension eller efterlevandestöd som fattas efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2001:485.

Arbetsgivarens rehabiliteringsutredning

Den förra regeringen tillsatte den 21 april 2005 en särskild utredare för att göra en översyn av vissa delar av arbetsgivarens rehabiliteringsansvar. Utredningen presenterade sitt betänkande, *Fokus på åtgärder* (SOU 2006:107), i december 2006. Utredningen skulle bl.a. pröva möjligheten till en arbetsrättslig reglering som ger arbetstagaren rätt till en av arbetsgivare utförd rehabiliteringsutredning. Regeringen aviserade dock i budgetpropositionen för 2007 att arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredning skall upphöra. Inom Socialdepartementet (Socialförsäkringsenheten) har det inrättats en arbetsgrupp för att bereda frågan om att avskaffa arbetsgivarens ansvar för att tillstålla Försäkringskassan en rehabiliteringsutredning. Arbetsgruppen har tagit fram en promemoria (dnr S2006/10281/SF). Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig hos Socialdepartementet.

Samordning av ekonomiskt bistånd från socialnämnden och ersättning från Försäkringskassan

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i en skrivelse till Socialdepartementet begärt att en ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall göras, så att kommunerna tillförsäkras rätten att från Försäkringskassan få tillbaka utbetalt belopp för ekonomiskt bistånd som beslutats i avvaktan på olika förmåner enligt AFL. Inom Socialdepartementet har det inrättats en arbetsgrupp för att bereda denna fråga. Arbetsgruppen har tagit fram en promemoria (dnr S2005/3209/SF). Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorian har remitterats till Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting som har lämnat synpunkter på förslagen.

Sjukpenninggrundande inkomst

Försäkringskassan har i en rapport den 27 oktober 2006 (dnr S2006/8238/SF) föreslagit vissa förändringar i reglerna om sjukpenninggrundande inkomst. De nu föreslagna ändringarna i 3 kap. 5 § AFL har beretts med Försäkringskassan.

4 Arbetsgivarens rehabiliteringsutredning

4.1 Nuvarande regler i lagen om allmän försäkring

Enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) 22 kap. 3 § gäller att en arbetsgivare i samråd med den försäkrade skall svara för att dennes behov av rehabilitering snarast klarläggs och att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering. Arbetsgivaren skall påbörja en

rehabiliteringsutredning när den försäkrade till följd av sjukdom har varit helt eller delvis frånvarande från arbetet under längre tid än fyra veckor i följd. Arbetsgivaren skall även göra en rehabiliteringsutredning om arbetet ofta har avbrutits av kortare sjukperioder eller om den försäkrade begär det. Om den enskilde medger det skall utredningen genomföras i samråd med hans eller hennes arbetstagarorganisation. Utredningen skall genomföras även i de fall där det framstår som obehövt. Arbetsgivarens rehabiliteringsutredning skall lämnas in till Försäkringskassan senast när sjukfallet pågått i åtta veckor.

Försäkringskassan har enligt 22 kap. 5 § AFL ett generellt ansvar för att den försäkrades rehabiliteringsbehov snarast klarläggs och att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering. Detta får naturligtvis framför allt betydelse i de fall där den försäkrade inte har någon arbetsgivare.

Några direkta sanktioner finns inte om arbetsgivaren försummar att lämna in en rehabiliteringsutredning inom den föreskrivna tiden. Enligt det metodstöd som Försäkringskassan tillämpar skall Försäkringskassans handläggare, nio veckor efter sjukanmälan, påminna arbetsgivaren om att komma in med en rehabiliteringsutredning om utredningen uteblivit. Om utredningen likväl inte kommer in inom ytterligare två veckor skall handläggaren, enligt metodstödet, kontakta Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverket har till uppgift att kontrollera att arbetsgivaren lever upp till kraven i arbetsmiljölagen och de föreskrifter som finns på området och kan med stöd av denna lag vidta åtgärder.

4.2 Rehabiliteringsutredningens innehåll

Enligt förordningen (2003:426) om rehabiliteringsutredning enligt 22 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring, skall rehabiliteringsutredningen i tillämpliga delar innehålla information om

- den anställdes uppfattning i frågan om rehabilitering,
- den anställdes förmåga att utföra sina arbetsuppgifter och en prognos för återgång i arbetet,
- arbetsgivarens möjligheter att anpassa den anställdes arbetsuppgifter eller hitta annat lämpligt arbete åt den anställde,
- möjligheter för återgång till arbete helt eller till viss del vid heltids- eller deltidssjukskrivning,
- tillgång till företagshälsovård
- medverkan av företagshälsovård, som arbetsgivaren anlitar,
- övriga omständigheter som är av betydelse för en bedömning av vilka åtgärder som behövs för att den anställde skall kunna återgå i arbete.

I propositionen Förändringar inom sjukförsäkringen för ökad hälsa i arbetslivet (prop. 2002/03:89, s. 40) anges att rehabiliteringsutredningens omfattning bör kunna anpassas med hänsyn till vad som kan anses påkallat i det enskilda fallet. Finns det inte något rehabiliteringsbehov bör utredningen kunna göras i en förenklad form. Det bör gälla till exempel om arbetstagaren bedöms kunna återgå i arbete några dagar efter det att rehabiliteringsutredningen skall lämnas till Försäkringskassan eller om det på annat sätt framstår som uppenbart att någon rehabiliteringsåtgär-

gärd inte behövs. I dessa fall kan utredningen begränsas till uppgifter om varför rehabilitering inte behövs. Prop. 2006/07:59

4.3 Avstämningsmöte och rehabiliteringsplan

Enligt 3 kap. 8 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall Försäkringskassan, om det behövs för att bedöma i vilken mån den försäkrades arbetsförmåga fortfarande är nedsatt på grund av sjukdom samt om rehabilitering eller ytterligare utredningsåtgärder är nödvändiga, begära att han eller hon genomgår utredning eller deltar i ett särskilt möte (avstämningsmöte) för bedömning av hans eller hennes medicinska tillstånd, arbetsförmåga och behov av och möjligheter till rehabilitering.

Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd för vilken rehabiliteringsersättning kan betalas ut skall Försäkringskassan enligt 22 kap. 6 § AFL upprätta en rehabiliteringsplan. Detta skall, såvitt det är möjligt ske i samråd med den försäkrade. Planen skall upprättas senast två veckor efter det att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning har kommit in till Försäkringskassan eller senast två veckor efter att Försäkringskassan har gjort en rehabiliteringsutredning. Kan behovet av rehabilitering klarläggas först efter att avstämningsmöte har hållits, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan senast två veckor efter dagen för mötet. Rehabiliteringsplanen skall ange de rehabiliteringsåtgärder som skall komma i fråga och vem som har ansvaret för dem, en tidplan för rehabiliteringen samt uppgifter i övrigt som behövs för att genomföra rehabiliteringen. Försäkringskassan skall fortlöpande se till att rehabiliteringsplanen följs och att det vid behov görs nödvändiga ändringar i den.

Försäkringskassan skall om det inte är obehövt kalla den försäkrade till avstämningsmöte senast två veckor efter att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning har kommit in till Försäkringskassan. Saknar den försäkrade arbetsgivare skall Försäkringskassan om det inte är obehövt kalla honom eller henne till avstämningsmöte senast tio veckor efter datum för sjukanmälan. Tidsbestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 2005 (prop. 2004/05:21 s. 70 ff.).

Om den försäkrade medger det skall Försäkringskassan i arbetet med rehabiliteringen samverka med hans eller hennes arbetsgivare och arbetstagarorganisation, hälso- och sjukvården, socialtjänsten samt arbetsmarknadsmyndigheterna och andra myndigheter som kan vara berörda. Försäkringskassan skall därvid verka för att dessa, var och en inom sitt verksamhetsområde, vidtar de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade.

4.4 Rehabiliteringsansvaret enligt arbetsmiljölagen och den arbetsrättsliga lagstiftningen

En arbetsgivare skall se till att det i verksamheten finns en på lämpligt sätt organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet för fullgörande av de uppgifter som enligt arbetsmiljölagen (1997:1160) och 22 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring vilar på arbetsgivaren. Detta framgår av 3 kap. 2 a § arbetsmiljölagen. Enligt 3 kap. 3 § samma

lag skall arbetsgivaren genom att anpassa arbetsförhållandena eller genom att vidta andra lämpliga åtgärder ta hänsyn till arbetstagarens särskilda förutsättningar för arbetet. Arbetsgivarens skyldigheter enligt denna bestämmelse har preciserats genom Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetsanpassning och rehabilitering, AFS 1994:1. För vägledning vid tillämpningen av föreskrifterna finns allmänna råd.

Arbetsgivaren har en skyldighet att fortlöpande undersöka vilka behov av anpassnings- och rehabiliteringsåtgärder som finns bland arbetstagarna och så tidigt som möjligt påbörja arbetet med anpassning av arbetssituationen. Den individuella arbetsanpassningen skall syfta till att den anställde skall kunna fortsätta eller återgå i sitt vanliga arbete. Exempel på åtgärder som kan behöva vidtas inom ramen för en individuell anpassning är förändringar i den fysiska arbetsmiljön samt anskaffande av tekniska hjälpmedel och särskilda arbetsredskap. Förändringar kan också behöva göras exempelvis ifråga om arbetsfördelning, arbetsuppgifter och arbetstid. Även åtgärder i form av särskilda informationsinsatser, arbetsträning eller arbetsprövning kan behöva vidtas. I vissa fall kan arbetsgivaren behöva försöka bereda en anställd andra och mer lämpliga arbetsuppgifter inom ramen för anställningen.

Det finns naturligtvis en gräns för hur mycket man kan kräva av en arbetsgivare när det gäller skyldigheten att individuellt anpassa arbetssituationen för en enskild arbetstagarare. Vilka krav som kan ställas får avgöras efter en prövning av omständigheterna i det enskilda fallet där såväl arbetstagarens som arbetsgivarens förhållanden och förutsättningar vägs in.

Den enskilde arbetstagaren kan inte själv göra någon rätt gällande utifrån arbetsmiljölagens bestämmelser i nu berörda hänseende. Tillsynen över att arbetsmiljölagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen efterlevs utövas av Arbetsmiljöverket som kan meddela förelägganden eller förbud om det behövs för att lagen eller föreskrifterna skall efterlevas. Arbetsmiljöverket kan också i beslut om föreläggande eller förbud sätta ut vite. Vägran att följa ett föreläggande eller beslut kan medföra straffrättsligt ansvar.

På det arbetsrättsliga området finns ingen reglering som direkt tar sikte på arbetsgivarens rehabiliteringsansvar. Ett sådant ansvar följer dock indirekt genom reglerna om saklig grund för uppsägning i lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utgångspunkten är nämligen enligt förarbeten och Arbetsdomstolens praxis att sjukdom och därav följande nedsatt prestationsförmåga inte i sig utgör saklig grund för uppsägning. För att en nedsättning av arbetsförmågan till följd av sjukdom skall kunna utgöra saklig grund krävs att nedsättningen är stadigvarande och dessutom så väsentlig att arbetstagaren inte längre kan utföra något arbete av betydelse för arbetsgivaren. Arbetsgivaren måste också ha uppfyllt sitt rehabiliteringsansvar. I detta ansvar ligger att arbetsgivaren gör allt som är möjligt för att anställningen skall bestå och överväger alla möjligheter att omplacera arbetstagaren till någon uppgift på arbetsplatsen som han eller hon klarar av. Innebörden av rehabiliteringsansvaret inom ramen för en saklig grundprövning hämtar i viss utsträckning sitt innehåll från det ansvar som en arbetsgivare har enligt arbetsmiljölagen (se ovan). Arbetsgivaren kan således ha en skyldighet att anpassa arbetet till den enskildes förutsättningar, exempelvis genom att anskaffa tekniska

hjälpmedel och genomföra rehabiliteringsinsatser i syfte att arbetstagaren skall kunna stanna kvar hos arbetsgivaren.

Värda att nämna i detta sammanhang är även reglerna om informations- och förhandlingsrätt enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Genom dessa regler har arbetstagarna garanterats inflytande över arbetsgivarens beslut och lagen ger de fackliga organisationerna rätt till förhandling med arbetsgivaren i frågor som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. Hit hör exempelvis frågor om åtgärder för att en arbetstagare med nedsatt förmåga skall kunna fortsätta sin anställning. Enligt medbestämmandelagen har arbetsgivaren också en skyldighet att fortlöpande informera den fackliga organisationen om hur verksamheten utvecklas produktionsmässigt och ekonomiskt liksom om riktlinjerna för personalpolitiken. Hit hör exempelvis information rörande förekommande statistik om personalens hälsotillstånd, sjukfrånvaro, inträffade olycksfall och personalomsättning.

4.5 Rehabiliteringsutredningens betänkande

Rehabiliteringsutredningen avlämnade den 6 december 2006 betänkandet Fokus på åtgärder – En plan för effektiv rehabilitering i arbetslivet (SOU 2006:107). Utredningens uppdrag var bland annat att pröva möjligheterna till en arbetsrättslig reglering av en arbetstagares rätt till en av arbetsgivaren utförd rehabiliteringsutredning och möjligheterna att reglera arbetsgivarens skyldigheter att genomföra rehabiliteringsinsatser. Utredningen studerade hur gällande regelsystem tillämpas och konstaterade att den statistik som utredningen tagit fram visade att det finns stora brister. Knappt 10 procent av de sjukskrivna får en rehabiliteringsutredning inom föreskriven tid. Mindre än 1 procent får ett avstämningsmöte eller en rehabiliteringsplan i rätt tid. Av de anställda sjukskrivna hade cirka 7 procent fått ett avstämningsmöte inom de första åtta månaderna av sin sjukskrivning och 19 procent inom ett års sjukskrivning. Utredningen fann ett antal förklaringar till att rehabiliteringsprocessen inte fungerar som lagen avsett. Nedan redovisas de faktorer som främst har betydelse för hur arbetsgivarnas ansvar för att göra rehabiliteringsutredningar fungerar.

Lagstiftningens krav uppfattas som svåra eller meningslösa att leva upp till

Utredningen konstaterar att de allra flesta sjukskrivna återgår i arbete utan några andra åtgärder än medicinsk behandling. Av de sjukfall som pågått i 30 dagar, dvs. passerar den tidpunkt då en rehabiliteringsutredning enligt lagen skall påbörjas, är 75 procent av sjukfallen avslutade inom tre månader från sjukfallets början. Trots det skall arbetsgivaren efter fyra veckor alltid påbörja en rehabiliteringsutredning vilket, enligt utredningen, kan upplevas som onödigt och fyrkantigt och minska respekten för lagens krav. Dessutom nämner utredningen att i de fall arbetsgivaren upprättar en rehabiliteringsutredning innehåller den i ungefär vartannat fall ingen annan information än att man avvaktar medicinsk läkning/behandling. Det är, anser utredningen, ingen information som

Försäkringskassan har någon nytta av i den fortsatta handläggningen. Från arbetsgivarhåll framhålls inte sällan att de frågor som ställs i den av Försäkringskassan framtagna blanketten för rehabiliteringsutredning inte går att besvara så tidigt i sjukfallet.

Bristen på sanktioner

Lagen (1962:381) om allmän försäkring innehåller inga möjligheter till sanktioner gentemot arbetsgivare. Den möjlighet som står till buds för Försäkringskassan är att aktualisera försumliga arbetsgivare hos Arbetsmiljöverket. Enligt utredningens bedömning har Försäkringskassan under senare år utvecklat sitt samarbete med Arbetsmiljöverket kring bland annat uteblivna rehabiliteringsutredningar. Försäkringskassan skall enligt en överenskommelse mellan myndigheterna anmäla till Arbetsmiljöverket då en arbetsgivare trots påminnelse underlåtit att komma in med en rehabiliteringsutredning. Enligt den statistik som utredningen tagit del av ledde Försäkringskassans anmälningar under år 2005 till 1 868 inspektionsmeddelanden från Arbetsmiljöverket. Utredningen noterar att det är uppenbart att det i de allra flesta fall inte händer någonting om arbetsgivaren inte uppfyller lagens krav på rehabiliteringsutredning.

Kunskapsbrist hos arbetsgivare

Enligt Rehabiliteringsutredningen har 96 procent av företagen i Sverige, enmansföretagen inräknade, färre än 10 anställda och av totalt 267 myndigheter är det 86 dvs. cirka 30 procent som har färre än 50 anställda. Utredningen anser att det som brukar beskrivas som passivitet eller underlåtenhet från arbetsgivarens sida snarare är ett uttryck för oförmåga att hitta lösningar på problem som många gånger är komplicerade. För en liten arbetsgivare kan det vara långt mellan varje tillfälle då någon anställd är sjukskriven och det är därför förklarligt om arbetsgivaren kan vara osäker på vad som förväntas av denne vad gäller rehabiliteringsutredning och arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder.

Brister inom vården

Utredningen uppger att det är svårt att få fram uppgifter om vilken betydelse resursbrister inom vården har på sjuktalen. Det är dock givet att väntetider på återbesök för att få nytt läkarintyg påverkar sjukskrivningstidens längd. Kommunikationen mellan läkare och arbetsgivare är därför viktig. Från arbetsgivarhåll framhålls inte sällan, uppger utredningen, svårigheten att få till stånd ett möte eller samtal med den sjukskrivande läkaren som ett problem. Utan att ha en klar bild av vilka medicinska hinder som finns för att den anställde skall kunna återgå i arbete är det svårt att planera.

Enligt direktiven till Rehabiliteringsutredningen skulle utredningen pröva möjligheten till en arbetsrättslig reglering som ger arbetstagaren rätt till en av arbetsgivaren utförd rehabiliteringsutredning. Rehabiliteringsutredningen fann dock ett flertal skäl som talade mot en arbetsrättslig reglering av arbetsgivarens skyldighet att göra en rehabiliteringsutredning. Utredningen nämner bland annat att en rättslig tvist inte är en bra förutsättning för en rehabilitering och att en domstol inte är ett bra forum för att avgöra vilka rehabiliteringsåtgärder som är lämpliga. Vidare pekar utredningen på att det för den enskilde knappast är det viktigaste att en rehabiliteringsutredning upprättas vid viss tidpunkt utan snarare vilka åtgärder som vidtas. En arbetsrättslig reglering skulle också, enligt utredningen, innebära att ansvaret för att se till att arbetsgivaren fullgör sin skyldighet överflyttas till individen, som redan genom sin sjukdom kan antas befinna sig i en utsatt situation.

Rehabiliteringsutredningen föreslår istället att arbetsgivarens skyldighet att genomföra en rehabiliteringsutredning ersätts med en skyldighet att upprätta en plan för åtgärder på arbetsplatsen. Denna plan skall mer fokusera på de åtgärder som kan vidtas på arbetsplatsen. Försäkringskassan skall i nära samarbete med arbetsmarknadens parter utarbeta ett formulär för hur planen skall se ut.

Utredningen föreslår att arbetsgivaren skall – i likhet med vad som redan gäller – snarast i samråd med den försäkrade klarlägga behov och vidta de åtgärder på arbetsplatsen som den försäkrade behöver för att kunna återgå i arbete.

Utredningen föreslår även att planen för åtgärder på arbetsplatsen skall upprättas på begäran av den försäkrade eller Försäkringskassan. Planen skall lämnas till Försäkringskassan senast 30 dagar efter det att begäran framställdes. En plan skall dock undantagslöst lämnas till Försäkringskassan efter 90 dagars sjukfrånvaro även om det inte finns behov av insatser på arbetsplatsen och varken den försäkrade eller Försäkringskassan begärt att en plan skall upprättas. Arbetsgivaren skall underrätta den försäkrades lokala fackliga organisation när arbetet med att upprätta en plan för åtgärder på arbetsplatsen skall påbörjas. Vidare skall arbetsgivaren fortlöpande se till att planen följs och att det vid behov görs ändringar i den.

Utredningen föreslår att en förseningsavgift på 10 000 kronor införs som tas ut av arbetsgivare som försummat att lämna in en plan till Försäkringskassan senast då sjukfallet pågått i 90 dagar.

4.6 Överväganden

4.6.1 Rehabiliteringsutredningar

Regeringens förslag: Bestämmelsen att arbetsgivaren skall genomföra en rehabiliteringsutredning enligt 22 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) avskaffas. Arbetsgivaren skall istället efter samråd med den försäkrade lämna de upplysningar till Försäkringskassan som behövs för att den försäkrades behov av rehabilitering snarast skall kunna klarläggas och även i övrigt medverka där-

till. Arbetsgivaren skall också svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering. I 22 kap. 3 § AFL tas även in en hänvisning till arbetsmiljölagen (1977:1160), där det finns bestämmelser om arbetsgivarens skyldigheter avseende arbetsanpassning och rehabilitering.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstansernas synpunkter: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget, däribland *Arbetsgivarverket*, *Företagarförbundet*, *Svenskt Näringsliv*, *SACO*, *Företagarna*, *Sveriges läkarförbund*, *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Socialstyrelsen* och *Arbetsmarknadsstyrelsen*. *Arbetsmiljöverket* har inga invändningar mot förslaget. *Försäkringskassan* är positiv till förslaget om att avskaffa rehabiliteringsutredningen. *Försäkringskassan* anser att det är viktigt att de föreslagna förändringarna genomförs tillsammans med de förslag som framförts i rapporten ”Utformningen av en mer kvalitetssäkrad, enhetlig och rättssäker sjukskrivningsprocess” som *Försäkringskassan* och *Socialstyrelsen* tagit fram tillsammans. *Försäkringskassan* påpekar att ett borttagande av arbetsgivarens skyldighet att göra rehabiliteringsutredningar inte får leda till oklarheter om arbetsgivarens ansvar för att klarlägga behovet av rehabilitering. För att det ska bli tydligt vad som gäller föreslår *Försäkringskassan* att det ska framgå av 22 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) att ytterligare bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet avseende arbetsanpassning och rehabilitering finns i arbetsmiljölagen (1977:1160). *Försäkringskassan* instämmer inte i beskrivningen av de ekonomiska konsekvenserna av förslaget. *Näringslivets regelråd* (NNR) tillstyrker de förslag som promemorian presenterar och välkomnar att förenklingar av lagstiftningen inom området påbörjats. *Nutek* anser att ett avskaffande av skyldigheten för arbetsgivare att genomföra en rehabiliteringsutredning är en viktig åtgärd för att minska regelbördan för företagen och ställer sig därför bakom förslaget. Enligt *Nutek* innebär förslaget minskade kostnader för svenska företag på knappt 22 miljoner kronor vilket enligt myndighetens beräkningar motsvarar en minskning av de administrativa kostnaderna för företagen, av den lagstiftning som *Försäkringskassan* ansvarar för i den aktuella mätningen, med 17 procent. *Statskontoret* anser att det krävs ytterligare utredningsarbete för att ta ställning till ett avskaffande av arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar. *Statskontoret* pekar på vikten av att inte frånta arbetsgivaren sitt ansvar för rehabiliteringsinsatser. Att avskaffa bestämmelsen kan enligt *Statskontoret* felaktigt komma att tolkas som ett sätt att tona ner arbetsgivarens roll i rehabiliteringsprocessen. *TCO* avvisar förslaget om avskaffande av bestämmelsen om arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar. Enligt *TCO* innebär förslaget att rehabiliteringsarbetet förflyttas längre bort från arbetsplatsen, vilket är olyckligt då det är där den bästa kunskapen finns om arbetsanpassning och rehabilitering som är nödvändiga för individen. *Tjänstemannaförbundet HTF* anser att förslaget är en verkningslös reform och att det förefaller ologiskt att ansvaret för att upprätta ett underlag för rehabilitering inte ska kvarstå hos arbetsgivaren. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* avvisar förslaget om avskaffande av bestämmelsen om arbetsgivarens ansvar

för rehabiliteringsutredningar. LO anser att förslaget har arbetsrättsliga konsekvenser som inte tagits upp i promemorian. Särskilt pekas på att anställningsskyddet för den enskilda arbetstagare som fått nedsatt arbetsförmåga försvagas genom promemorians förslag i denna del. Försvagningen ligger, enligt LO, i att arbetsgivaren inte längre kommer att ha något ansvar eller några skyldigheter. LO förutsätter även att Försäkringskassan också i fortsättningen har ansvaret för att rehabiliteringsbehovet klarläggs för arbetslösa sjukskrivna.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att möjligheten att komma tillbaka till arbetslivet måste öka genom aktiva och snabba insatser. Det är därför av största vikt att se till att de som är i behov av sådant stöd får tillgång till det. För att det skall kunna komma till stånd krävs i det första steget ett klarläggande av vilka insatser som den enskilde individen är i behov av. Detta måste göras av någon som har tillräcklig kompetens för att kunna bedöma en inte sällan komplex problembild. Samtidigt är det viktigt att varje aktör som utgör en del av rehabiliteringsprocessen gör det som denne är bäst lämpad för. Regeringen anser därför att nuvarande regler i AFL om att arbetsgivaren skall göra en rehabiliteringsutredning inte är ändamålsenliga.

Arbetsgivaren har i många fall inte tillgång till den medicinska information som oftast behövs för att kunna bedöma om och när det är lämpligt att vidta rehabiliteringsåtgärder. Det är ofta sammansatta faktorer som ligger bakom långa sjukskrivningar. Det kan handla om förhållanden på arbetsplatsen men många gånger också sådant som har med den försäkrades livssituation i stort att göra. Inte minst gäller det vid exempelvis utmattningsdepressioner och andra psykiska besvär som blivit allt mer frekventa vid långvariga sjukskrivningar. Arbetsgivare saknar oftast den kompetens som behövs för att ta ställning till vad som bör göras i dessa fall.

Få rehabiliteringsutredningar kommer in till Försäkringskassan inom föreskriven tid. Försäkringskassan får då ägna tid åt att påminna arbetsgivare om att de skall skicka in rehabiliteringsutredningar, som Försäkringskassan sedan i ganska liten utsträckning kan använda sig av i sin fortsatta handläggning. Regeringens bedömning är att Försäkringskassan kan hämmas i att ta initiativ genom att handläggaren på Försäkringskassan inte vill föregripa arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningen.

Det har visat sig att de flesta rehabiliteringsutredningar som kommer in till Försäkringskassan har lågt informationsvärde. En risk med rehabiliteringsutredningar av låg kvalitet är att de kan leda till felaktiga ställningstaganden till rehabiliteringsåtgärder i den fortsatta processen. Åtgärder kan utebli där de skulle behövas eller fel typ av insatser kan komma att genomföras.

Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen att bestämmelserna i AFL om arbetsgivarnas ansvar att göra rehabiliteringsutredningar bör avskaffas.

Regeringen anser att nuvarande regler i 22 kap. 5 § AFL om att Försäkringskassan snarast i samråd med den försäkrade skall se till att dennes behov av rehabilitering klarläggs är tillräckliga. Detta ger Försäkringskassan ett tydligt ansvar samtidigt som det inte hämmar Försäkringskassans metodutveckling.

Regeringens förslag innebär att regeln om att arbetsgivaren skall göra en rehabiliteringsutredning om den försäkrade begär det, tas bort. Denna regel har knappast alls kommit till praktisk användning. Det är inte troligt att det förekommer annat än undantagsvis att en arbetsgivare vägrar att samtala med en arbetstagare som uppger sig ha svårigheter att klara sitt arbete på grund av sjukdom. Bestämmelsen om att Försäkringskassan i samråd med den försäkrade snarast skall se till att dennes behov av rehabilitering klarläggs måste också anses innefatta att Försäkringskassan skall medverka till att så sker om den försäkrade begär det.

Även om en arbetsgivare inte längre skall göra en rehabiliteringsutredning så skall arbetsgivaren lämna de upplysningar till Försäkringskassan som behövs för att Försäkringskassan tillsammans med den försäkrade skall kunna klarlägga dennes behov av rehabilitering. Det kan till exempel handla om upplysningar som rör de arbetsuppgifter som den försäkrade har eller att arbetsgivaren medverkar till att klarlägga behovet av rehabilitering genom att undersöka möjligheterna till att bereda den försäkrade andra arbetsuppgifter. Arbetsgivaren är naturligtvis den som tillsammans med den försäkrade bäst vet vad som kan göras på arbetsplatsen för att ta tillvara den försäkrades arbetsförmåga. Det uppgiftslämnande som regeringen föreslår innebär ingen utvidgning i förhållande till vad som gäller för närvarande. Däremot torde borttagandet av bestämmelserna om att arbetsgivaren skall göra en rehabiliteringsutredning och sända den till Försäkringskassan innebära en avlastning för företagen, inte minst för mindre företag.

Regeringen anser att skillnaden mellan en rehabiliteringsutredning och den plan för åtgärder på arbetsplatsen som Rehabiliteringsutredningen föreslår i praktiken är mycket liten. De problem som regeringen anser finns med gällande ansvarsfördelning skulle i allt väsentligt kvarstå. Regeringen anser dessutom att det är onödigt byråkratiskt att reglera formerna för Försäkringskassans informationsinhämtning från arbetsgivaren.

Statskontoret har i sitt remissvar framhållit att det krävs ytterligare utredningsarbete för att ta ställning till ett avskaffande av arbetsgivarens ansvar för rehabiliteringsutredningar. Regeringen delar inte Statskontorets bedömning. Skälen för att avskaffa de nuvarande reglerna har angetts ovan. Avskaffandet av bestämmelsen om att arbetsgivaren skall genomföra en rehabiliteringsutredning skall inte heller ses som en isolerad åtgärd utan tillsammans med övriga åtgärder som regeringen har för avsikt att genomföra för att få till stånd ett effektivare stöd för återgång i arbete. Regeringen avser att återkomma med ytterligare förslag för att förbättra sjukskrivningsprocessen.

Några remissinstanser, däribland LO och TCO, har lyft fram risken för att arbetsgivarens ansvar för rehabilitering tonas ner i samband med att ansvaret för att tillstålla Försäkringskassan en rehabiliteringsutredning tas bort. Regeringen vill i detta sammanhang betona att arbetsgivaren även fortsättningsvis och i samma utsträckning som i dag skall svara för de åtgärder inom sin verksamhet som behövs för en effektiv rehabilitering. Det är viktigt att arbetsgivaren så snart det är möjligt genomför sådana åtgärder som kan behövas på arbetsplatsen. Regeringens förslag medför inga förändringar när det gäller arbetsgivarens anpassnings- och rehabiliteringsansvar enligt arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen

(1982:80) om anställningsskydd eller andra författningar inom arbetsrätten. För att tydliggöra detta föreslår regeringen, i överensstämmelse med det förslag som lämnats av Försäkringskassan att det skall framgå av 22 kap. 3 § AFL att bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet avseende arbetsanpassning och rehabilitering även finns i arbetsmiljölagen (1977:1160).

LO har i sitt remissvar även lyft fram att förbundet förutsätter att Försäkringskassan också i fortsättningen skall ha ansvaret för att rehabiliteringsbehovet klarläggs för de arbetslösa. Regeringen vill därför poängtera att det lämnade förslaget inte innebär några förändringar i detta avseende.

Regeringen vill också peka på betydelsen av att samspelet mellan hälso- och sjukvården och arbetsplatsen förbättras. Här borde företagshälsovården kunna spela en mer aktiv roll.

4.6.2 Tidsfrister avseende avstämningsmöte och rehabiliteringsplan

Regeringens förslag och bedömning: Bestämmelser om tidsfrister i 22 kap. 5 och 6 §§ AFL vad avser kallelse till avstämningsmöte och upprättande av rehabiliteringsplan avskaffas. Några alternativa frister föreslås inte.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstansernas synpunkter: *Arbetsgivarverket, Svenskt Näringsliv, Företagarförbundet, Företagarna, Statskontoret, Försäkringskassan, Handikappombudsmannen, Nutek, SACO, Näringslivets nämnd för regelgranskning och Arbetsmarknadsstyrelsen* tillstyrker förslaget att avskaffa tidsfristerna för avstämningsmöte och rehabiliteringsplan. *Arbetsmiljöverket* har inga invändningar mot förslaget. *Socialstyrelsen* har inte något att erinra mot att bestämmelserna om tidsfrister för avstämningsmöte avskaffas och att alternativa tidsfrister inte föreslås. Socialstyrelsen påpekar att de av myndigheten och Försäkringskassan gemensamt utarbetade riktlinjerna för sjukskrivningar torde vara ett tillräckligt stöd. *Sveriges läkarförbund* ser en fara i att arbetstagare och patienter inte längre kan hänvisa till lagen när kallelse till avstämningsmöte drar ut på tiden och när rehabiliteringsplanen fördröjs. *TCO* avvisar förslaget om att avskaffa tidsfristerna avseende avstämningsmöte och rehabiliteringsplan. TCO anser det vara av stor vikt att ett aktivt, och på arbetsplatsen förankrat, rehabiliteringsarbete inleds så snart som möjligt. *Sveriges Kommuner och Landsting* ställer sig negativt till förslaget om avskaffande av tidsfrister för Försäkringskassans avstämningsmöte och upprättande av rehabiliteringsplan. Att inte ställa krav på Försäkringskassans roll i rehabiliteringsprocessen kan innebära risk för fördröjda handläggningstider och därmed fördröjning i rehabiliteringsprocessen. *Tjänstemannaförbundet HTF* anser att regleringen om tidsfrister skall kvarstå som incitament för att ett aktivt rehabiliteringsarbete skall påbörjas så snart som möjligt. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* avvisar förslaget om avskaffande av tidsbestämmelser för avstämningsmöte och rehabiliteringsplan.

Skälen för regeringens förslag: Försäkringskassan skall enligt 3 kap. 8 a § AFL kalla den försäkrade till ett avstämningsmöte om det finns behov av ett sådant. Ett avstämningsmöte syftar till att klarlägga i vad mån den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt och om några åtgärder behövs för att denne skall kunna återgå i arbete. Till ett avstämningsmöte skall den försäkrade och samtliga berörda aktörer kallas, till exempel arbetsgivaren och sjukskrivande läkare. Om det är aktuellt med sådana rehabiliteringsåtgärder som kan ge rätt till rehabiliteringsersättning från Försäkringskassan, skall Försäkringskassan enligt 22 kap. 6 § AFL upprätta en rehabiliteringsplan.

Dessa bestämmelser kompletterades från och med den 1 januari 2005 med tidsfrister för när Försäkringskassan skall kalla till avstämningsmöte respektive upprätta en rehabiliteringsplan. Dessa frister beräknas, om den försäkrade har en arbetsgivare, från den dag arbetsgivaren tillställer Försäkringskassan en rehabiliteringsutredning. Eftersom regeringen nu föreslår att denna bestämmelse avskaffas kan tidsfristerna inte beräknas på detta sätt.

Det skulle vara möjligt att i lag reglera tidsfristerna på annat sätt, till exempel att tiden skall räknas från dagen för sjukanmälan. Flera remissinstanser har också pekat på risken att ett borttagande av tidsgränserna riskerar att leda till att insatser kommer till stånd senare i ett sjukfall. Regeringen anser dock att erfarenheterna av att genom lagstiftning reglera Försäkringskassans arbetsmetoder har varit negativa. Sådana bestämmelser riskerar att hämma Försäkringskassans metodutveckling och skapa onödiga låsningar om det senare visar sig att ett annat arbetsätt är mer effektivt. Regeringen anser vidare att tillkomsten av en sammanhållen myndighet för socialförsäkringens administration har minskat behovet att genom lagstiftning reglera Försäkringskassans arbetsmetoder. Resursanvändningen blir inte ändamålsenlig eftersom åtgärder vidtas för att uppfylla lagstiftningens bestämmelser även om de inte behövs i det specifika ärendet. En tidsgräns riskerar även att i praktiken utgöra en tidpunkt för när insatser tidigast kommer att ske. Det faktum att olika diagnoser ger olika långa sjukperioder gör också att det inte är lämpligt att formulera exakta tider för när Försäkringskassan bör genomföra ett avstämningsmöte. Tidpunkten för ett avstämningsmöte bör istället bestämmas utifrån den enskildes behov. En utgångspunkt är dock att det är viktigt att Försäkringskassan tidigt tar initiativ för att stödja den enskilde tillbaka till arbete. En sådan tidig insats bör även fortsättningsvis vara ett avstämningsmöte.

Försäkringskassan och Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att utforma en mer kvalitetssäkrad sjukskrivningsprocess. I uppdraget ingår bland annat att ta fram försäkringsmedicinska riktlinjer för intygsutfärdande läkare och för Försäkringskassans handläggning. Riktlinjerna syftar till att underlätta för läkare och handläggare att fastställa hur lång sjukskrivningstid som är motiverad för olika diagnoser. Detta bör på sikt leda till att sjukfallens längder blir mer lika för liknande diagnoser än vad som är fallet i dag. Olika diagnoser kommer givetvis fortfarande att medföra olika långa sjukskrivningstider. För Försäkringskassan bör riktlinjerna kunna utgöra ett stöd för myndigheten för att kunna avgöra när ett avstämningsmöte är påkallat. Det vore då, enligt regeringens mening, att motverka detta arbete om man i lag reglerar vid vilken tidpunkt Försäk-

ringskassan skall göra en rehabiliteringsplan eller när Försäkringskassan skall kalla till avstämningsmöte.

Av dessa skäl avstår regeringen från att föreslå nya tidsfrister och föreslår även att fristerna för Försäkringskassans handläggning av sjukfall där den försäkrade inte har någon arbetsgivare tas bort. I den mån det finns skäl att styra myndighetens handläggning i något avseende, bör detta företrädesvis ske via mål i regleringsbrevet till myndigheten.

5 Samordning av ekonomiskt bistånd från socialnämnden och ersättning från Försäkringskassan

5.1 Bakgrund

I 17 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) finns särskilda bestämmelser om samordning av retroaktivt beviljad ersättning. I andra stycket i paragrafen anges följande. ”Om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) utan villkor om återbetalning får socialnämnden från Försäkringskassan uppbära retroaktivt beviljad periodisk ersättning enligt denna lag, till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till dennes samt hans makes och minderåriga barns försörjning för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.” Bestämmelsen fick i huvudsak sin nuvarande utformning år 1983 (prop. 1982/83:3, 1982/83:SfU14, rskr. 1982/83:211). Närmare riktlinjer för vad som avses med ”i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd” saknas i förarbetena till bestämmelsen. Inte heller praxis ger någon närmare vägledning om hur begreppet skall tolkas. Regeringsrätten har dock funnit att det är hela den tid som den retroaktiva ersättningen avser som skall beaktas när man bedömer om den försäkrade i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd (RÅ 2001 ref. 58). Av detta följer att den omständigheten att ekonomiskt bistånd inte erhållits för hela den tid som den retroaktiva ersättningen avser inte hindrar att hela ersättningen kan uppbäras av socialnämnden. Det är således utan betydelse under vilka tidsperioder, under den retroaktiva perioden, som ekonomiskt bistånd erhållits och hur den sammanlagda biståndsbeloppet fördelats på olika månader. Regeringsrätten har i det aktuella rättsfallet vidare ansett att med retroaktiv period skall avses den tid som en ersättning beviljas från och med och fram till och med den tidpunkt då socialförsäkringsnämnden justerar sitt protokoll.

Försäkringskassan beslutade den 22 mars 2005 om ett s.k. rättsligt ställningstagande angående samordning av retroaktivt beviljad ersättning (2005:01). Rättsliga ställningstaganden, som är en ny typ av normerande styrdokument inom Försäkringskassan, har inte någon bindande verkan. Internt inom myndigheten är dock avsikten att de rättsliga ställningstagandena skall följas och syftet är att skapa en enhetlig rättstillämpning. I det aktuella rättsliga ställningstagandet angav Försäkringskassan bl.a. att bedömningen av om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning

genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen skall göras med hjälp av ett schablonbelopp som för varje månad utgör åtta procent av det gällande prisbasbeloppet.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har begärt att en ändring i AFL skall göras, så att kommunerna tillförsäkras rätten att från Försäkringskassan få tillbaka utbetalt belopp för ekonomiskt bistånd som beslutats i avvaktan på olika förmåner enligt AFL. SKL har bl.a. uppgett att många kommuner, som tidigare regelmässigt har fått full kompensation från Försäkringskassan för utgivet ekonomiskt bistånd i avvaktan på ersättning enligt AFL, plötsligt noterade att Försäkringskassans återbetalning helt uteblev eller minskade i väsentlig omfattning med hänvisning till det rättsliga ställningstagandet. SKL har även anfört bl.a. att kravet i bestämmelsen, att det ekonomiska biståndet skall ha lämnats utan villkor om återbetalning, inte synes vara sakligt underbyggt.

5.2 Överväganden

5.2.1 Samordning av ekonomiskt bistånd och ersättning enligt lagen om allmän försäkring

Regeringens förslag: Bestämmelserna om samordning av ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453, SoL) och retroaktivt beviljad ersättning från Försäkringskassan enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) ändras. Om en person som är berättigad till periodisk ersättning enligt AFL har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL, får retroaktivt beviljad sådan periodisk ersättning betalas ut till socialnämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kr, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

Genom hänvisningar till 17 kap. 1 § AFL blir förslaget även tillämpligt på ersättningar och förmåner från Försäkringskassan enligt ett antal andra författningar.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslogs dock inte att ett minimibelopp skulle anges för när betalning till socialnämnden får göras. I stället föreslogs att den enskilde skulle ha fått ekonomiskt bistånd *med mer än ett obetydligt belopp* för att betalning till socialnämnden skulle få göras.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser, dvs. *Försäkringskassan*, *Socialstyrelsen* och *Sveriges Kommuner och Landsting* tillstyrker förslaget i stort. Remissinstanserna har dock haft synpunkter på promemorians förslag att den enskilde skall ha fått ekonomiskt bistånd med mer än ett obetydligt belopp för att betalning till socialnämnden skall få göras.

I det följande redogörs för tre av de rekvisit som anges i den nuvarande lydelsen av 17 kap. 1 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL). Samtliga dessa rekvisit skall vara uppfyllda för att Försäkringskassan skall betala ut retroaktivt beviljad periodisk ersättning enligt AFL till socialnämnden. I anslutning till att vart och ett av rekvisiten behandlas ges en motivering till de ändringar som föreslås.

I väsentlig mån

Enligt de nuvarande bestämmelserna i 17 kap. 1 § andra stycket AFL krävs bl.a. att den enskilde skall ha fått sin försörjning *i väsentlig mån* genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453, SoL) för att socialnämnden från Försäkringskassan skall få uppbära retroaktivt beviljad periodisk ersättning. Försäkringskassan har i det rättsliga ställningstagandet 2005:01 ansett att bedömningen av om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd skall göras med hjälp av ett schablonbelopp. Enligt det rättsliga ställningstagandet skall för varje månad i den retroaktiva perioden ett belopp beräknas som utgör åtta procent av det gällande prisbasbeloppet. Månadsbeloppen skall sedan läggas samman och summan av dessa är schablonbeloppet. För att Försäkringskassan skall betala ut retroaktiv ersättning till socialnämnden skall det totala ekonomiska biståndet under den retroaktiva perioden uppgå till minst schablonbeloppet. För år 2007 är prisbasbeloppet 40 300 kr. Detta innebär att månadsbeloppet enligt Försäkringskassans schablon skall uppgå till minst 3 224 kr.

Det tillämpade schablonbeloppet kan i vissa fall komma att uppgå till betydande summor. I de fall den retroaktiva perioden, för vilken ersättning beviljas, är lång kan följderna bli att den enskilde dubbelkompenseras på det allmännas bekostnad på ett sätt som framstår som orättvist och omotiverat. För en retroaktiv period om exempelvis tio månader kan ekonomiskt bistånd ha lämnats med över 30 000 kr utan att någon återbetalning görs till socialnämnden. Schablonbeloppet medför också tröskелеffekter som inte är önskvärda. Regeringen anser i stället att utgångspunkten skall vara att socialnämnden i princip skall få tillbaka vad den har lämnat i ekonomiskt bistånd under den period den retroaktiva ersättningen avser. Kravet att den enskilde skall ha fått sin försörjning *i väsentlig mån* genom ekonomiskt bistånd bör därför, enligt regeringens mening, tas bort. I de fall ekonomiskt bistånd endast har lämnats med små och tillfälliga belopp är det dock, av samhällsekonomiska skäl, inte lämpligt att socialnämnden begär att Försäkringskassan skall betala ut ersättningen till nämnden. Ett krav på att den ersättningsberättigade skall ha fått ekonomiskt bistånd i viss minsta omfattning bör därför införas för att Försäkringskassan skall få betala ut ersättningen till socialnämnden. I syfte att undvika oklarheter och skapa en likformig tillämpning är det viktigt att den nedre gränsen för när betalning till socialnämnden får göras är tydlig. Detta har även påtalats av remissinstanserna. I de fall kostnaden för Försäkringskassans administration skulle överstiga det belopp som socialnämnden har lämnat i bistånd bör ersättning inte lämnas till nämnden. Försäkringskassan har uppgett att den administrativa

kostnaden för denna typ av ärenden för närvarande uppgår till ca 1 000 kr. Regeringen föreslår därför att den nedre beloppsgränsen fastställs till 1 000 kr. Denna nedre beloppsgräns för när ersättning skall kunna lämnas till socialnämnden gäller per ärende och inte per månad som enligt den schablon som i dag används av Försäkringskassan. Prövningen skall följaktligen göras i förhållande till hela den period som den retroaktiva ersättningen avser. Försäkringskassan skall vid sin handläggning inte göra någon avräkning för sina administrativa kostnader i de fall en utbetalning till socialnämnden görs.

För den ersättningsberättigades försörjning

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har, enligt 4 kap. 1 § SoL, rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. I 4 kap. 3 § SoL preciseras vad försörjningsstödet omfattar. Försörjningsstödet avser att täcka de löpande kostnaderna för den enskildes livsföring. Därutöver har den enskilde rätt till ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL till nödvändiga kostnader för livsföringen i övrigt. Ekonomiskt bistånd kan exempelvis utges till kostnader för hälso- och sjukvård, läkemedel, tandvård, glasögon och umgängesresor. Socialnämnden får även ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL om det finns skäl för det. Detta sker då med stöd av 2 § samma kapitel. Någon skyldighet för socialnämnden att lämna bistånd med stöd av denna bestämmelse finns inte.

I den nuvarande bestämmelsen i 17 kap. 1 § andra stycket AFL anges att det skall vara fråga om ekonomiskt bistånd som den ersättningsberättigade har fått för *sin försörjning* för att socialnämnden skall kunna få uppbära retroaktiv ersättning. Genom denna formulering kan det uppstå oklarheter kring om utbetalning till socialnämnden av retroaktivt beviljad ersättning endast kan ske om den ersättningsberättigade har fått försörjningsstöd enligt 4 kap. 3 § SoL, eller om utbetalning till socialnämnden även kan göras om den enskilde har fått annat ekonomiskt bistånd. Regeringen anser att det i princip saknas anledning att skilja på om den ersättningsberättigade har fått försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd under den period den retroaktiva ersättningen avser. Regeringen föreslår därför att lagtexten förtydligas så att det framgår att allt ekonomiskt bistånd som socialnämnden har lämnat till den ersättningsberättigade med stöd av 4 kap. 1 § SoL omfattas. En naturlig förutsättning för att en betalning till socialnämnden skall kunna ske är dock att lämnat bistånd har prövats utifrån den ersättningsberättigades behov och ekonomiska förutsättningar. Om ekonomiskt bistånd har betalats ut av socialnämnden med stöd 4 kap. 2 § SoL, utöver vad som följer av 1 §, bör någon möjlighet till ersättning från Försäkringskassan inte finnas. När en bedömning skall göras om retroaktiv ersättning skall betalas ut till socialnämnden eller den enskilde måste utgångspunkten alltid vara att den ersättningsberättigade i ekonomiskt hänseende skall komma att behandlas på samma sätt som om han eller hon hade erhållit sin ersättning vid den tidpunkt som ersättningen avser. Annat ekonomiskt bistånd utöver försörjningsstöd, som socialnämnden lämnar med stöd av 4 kap. 1 § SoL, kan inte alltid nödvändigtvis hänföras till endast den period som

den retroaktiva ersättningen avser. Ett exempel på detta är att socialnämnden under den period som den retroaktiva ersättningen avser lämnar ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL till något som är avsett för en annan eller längre period, t.ex. glasögon. Det föreslås därför att lagtexten kompletteras med orden *eller under* för att även sådant bistånd skall omfattas av socialnämndens rätt att uppbära retroaktiv ersättning.

Utan villkor om återbetalning

En förutsättning för att retroaktiv ersättning skall kunna betalas ut till socialnämnden i dag är att det ekonomiska biståndet har lämnats *utan villkor om återbetalning*. Enligt 9 kap. 2 § SoL kan socialnämnden återkräva bistånd som den enskilde har fått enligt 4 kap. 1 § bl.a. om det har lämnats som förskott på en förmån eller ersättning. Det lagfästa kravet i 17 kap. 1 § andra stycket AFL att det ekonomiska biståndet skall ha lämnats utan villkor om återbetalning infördes den 1 januari 1998 i samband med att bestämmelserna i dåvarande socialtjänstlagen (1980:620) om rätten till bistånd ändrades (prop. 1996/97:124, 1996/97:SoU18, rskr. 1996/97:264). Ändringarna innebar bl.a. att begreppen ”försörjningsstöd” och ”annat bistånd” infördes. Vad försörjningsstödet omfattade precisades i lagen. Ändringen i AFL, som innebar att det ekonomiska biståndet skulle ha lämnats utan villkor om återbetalning för att den retroaktiva ersättningen skulle kunna utges till socialnämnden, tillkom på initiativ av socialutskottet. Samtidigt ändrades ”socialbidrag” till ”ekonomiskt bistånd” i samma mening. Någon närmare motivering till varför rekvisitet *utan villkor om återbetalning* infördes lämnades inte av utskottet. Ett motiv skulle dock kunna vara att man ansåg att socialnämnden skulle vara hänvisad till den enskilde i de fall det ekonomiska biståndet hade lämnats med villkor om återkrav, främst som ett förskott på ersättning från Försäkringskassan. Bestämmelsen kan dock å andra sidan innebära att socialnämnden medvetet väljer att lämna biståndet utan villkor om återbetalning, av den anledningen att det för nämndens del framstår som ett säkrare sätt att få ersättning från Försäkringskassan för det bistånd som lämnats.

Sammanfattningsvis kan det, enligt regeringens mening, inte anses motiverat att upprätthålla kravet på att biståndet skall ha lämnats utan villkor om återbetalning för att den retroaktiva ersättningen skall kunna betalas ut till socialnämnden. Detta särskilt mot bakgrund av att det nu föreslås att det skall anges i lagen att det skall vara fråga om ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Det föreslås därför att detta krav tas bort. Den valmöjlighet som då uppkommer för socialnämnden, att antingen återkräva biståndet från den enskilde, i de fall biståndet har lämnats mot återkrav, eller att vända sig till Försäkringskassan, kan inte i sig medföra någon annan bedömning. Det kan inte ställas något krav på att socialnämnden i första hand krävt att den enskilde återbetalar vad han eller hon har fått i ekonomiskt bistånd och först, om detta inte lyckats, vänder sig till Försäkringskassan. Det är dock självklart att Försäkringskassan inte skall betala ut ersättningen till socialnämnden om den ersättningsberättigade redan fullt ut har återbetalat vad han eller hon har fått i ekonomiskt bistånd av socialnämnden. Bestämmelsen i 17 kap. 1 § andra stycket AFL bör därför kompletteras med en skrivning om att den retroaktiva

ersättningen får betalas ut till socialnämnden *till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet*. I vissa fall kan den ersättningsberättigade ha fått ekonomiskt bistånd både mot återkrav och utan villkor om återbetalning för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser. Om den ersättning som sedan betalas ut från Försäkringskassan till socialnämnden inte räcker till för att ersätta nämndens kostnader, får nämnden avgöra om den erhållna ersättningen skall avräknas mot det bistånd som betalats ut mot återkrav eller det bistånd som betalats ut utan villkor om återbetalning.

Hänvisningar i andra författningar på socialförsäkringsområdet

I ett antal författningar på socialförsäkringsområdet finns bestämmelser med hänvisningar till 17 kap. 1 § AFL, se t.ex. 6 kap. 7 § andra stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, 30 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag, 42 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd, 22 § lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, 33 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. och 12 § lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd. Genom dessa hänvisningar till 17 kap. 1 § AFL har alltså denna bestämmelse motsvarande tillämplighet när det gäller samordning av ekonomiskt bistånd enligt SoL och ersättningar eller förmåner enligt de aktuella lagstiftningarna. De föreslagna ändringarna när det gäller socialnämndens möjlighet att uppbära retroaktivt beviljad ersättning kommer därför även att gälla ersättning enligt de aktuella författningarna.

5.2.2 Ändringar i annan lagstiftning

Regeringens förslag: Bestämmelserna om samordning av ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) och retroaktivt beviljade förmåner enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn ändras för att överensstämma med den föreslagna lydelsen av 17 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har särskilt kommenterat förslaget.

Skälen för förslaget: I 12 kap. 8 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) respektive 7 kap. 9 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn (EPL) finns bestämmelser om samordning av ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) och retroaktivt beviljade förmåner enligt de båda lagstiftningarna. Bestämmelserna överensstämmer i sak med den reglering som finns i 17 kap. 1 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring. Motsvarande ändringar föreslås därför i LIP och EPL.

Regeringens förslag: Den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) skall omprövas när sjukersättning, aktivitetsersättning, särskild efterlevandepension eller livränta har beviljats eller ändrats senast när den försäkrade gör anspråk på dag ersättning. Detsamma skall gälla när tjänstepension har beviljats och när ett beslut om vilande sjuk- eller aktivitetsersättning har upphört.

Reglerna om särskilt SGI-skydd vid interpraktik tas bort.

Försäkringskassans förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande bestämmelser i 3 kap. 5 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) omprövas bl.a. när sjukersättning, aktivitetsersättning, särskild efterlevandepension eller livränta beviljas eller ändras. Detsamma gäller när tjänstepension beviljas och när ett beslut om vilande sjuk- eller aktivitetsersättning upphör. Enligt Försäkringskassan tolkas bestämmelsen så att omprövning skall göras vid det tillfälle då respektive ersättning beviljas eller ändras, även om ett dag ersättningsärende inte är aktuellt vid detta tillfälle.

Den försäkrades skyldighet att anmäla ändrade inkomstförhållanden ändrades den 1 juli 1994. Ändringen innebar att anmälningsskyldigheten kopplades till ett ersättningsärende. Bakgrunden var bland annat att Försäkringskassan tidigare fattade en stort antal beslut om SGI även i de fall ett ersättningsärende inte var aktuellt. Detta medförde också många gånger att den försäkrades inkomstförhållanden hade ändrats när ett ersättningsärende inträffade och att en ny SGI ändå behövde beslutas.

Försäkringskassans skyldighet att ompröva SGI i samband med de situationer som nämns ovan ändrades inte i samband med förändringen 1994. Försäkringskassan gör i en rapport (S2006/8238/SF) bedömningen att sådana beslut förorsakar onödigt mycket administrativt arbete, eftersom besluten som regel saknar betydelse för rätten till ersättning i de fall något ersättningsärende inte pågår. Som skäl anges även att om ett eventuellt ersättningsärende skulle inträffa senare kan den redan beslutade SGI:n vara inaktuell, vilket innebär att ett nytt beslut ändå måste fattas. Försäkringskassan har i sin rapport föreslagit att reglerna skall ändras på så sätt att omprövning skall göras senast när ett dag ersättningsärende blir aktuellt.

Mot bakgrund av vad som ovan sagts anser regeringen att ett beslut om SGI i flertalet fall saknar betydelse om det inte pågår något ersättningsärende när ersättning i form av t.ex. sjukersättning, aktivitetsersättning, särskild efterlevandepension eller livränta beviljas eller ändras. I likhet med vad som gäller för övriga inkomständringar anser regeringen att Försäkringskassans utredningsskyldighet, dvs. att ompröva SGI i sådana situationer, som huvudregel bör begränsas till när det är aktuellt med ett ersättningsärende.

Regeringen gör också bedömningen, i likhet med vad Försäkringskassan anfört i sin rapport, att det kan finnas försäkrade som av olika skäl vill få sin SGI prövad utan att det är aktuellt med ett ersättningsärende.

Det bör därför av bestämmelsen framgå att omprövning skall göras senast då ett ersättningsärende blir aktuellt.

Eftersom möjligheterna att erhålla interpraktikstipendier har upphört kan sådana stipendier inte längre omfattas av ett SGI-skydd. En ändring bör därför göras i 3 kap. 5 § lagen (1962:381) om allmän försäkring på så sätt att interpraktikstipendier tas bort.

7 Ikraftträdande

Förslagen bör träda i kraft så snart som möjligt och föreslås därför träda i kraft den 1 juli 2007.

För den som beviljats ett interpraktikstipendium före den 1 januari 2007 gäller äldre bestämmelser i 3 kap. 5 § tredje och fjärde styckena lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) om s.k. skyddad SGI under den tid som stipendiet avser.

De nya bestämmelserna i 17 kap. 1 § andra stycket AFL, 12 kap. 8 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och 7 kap. 9 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall tillämpas på beslut om retroaktiv ersättning eller förmån som fattas efter ikraftträdandet. Det innebär att de föreslagna bestämmelserna skall tillämpas om Försäkringskassan, eller någon annan myndighet eller förvaltningsdomstol, efter ikraftträdandet har beslutat om retroaktiv ersättning eller förmån, även för tid före den 1 juli 2007.

En övergångsbestämmelse föreslås vidare till 22 kap. 3 § AFL med innebörden att en arbetsgivare inte skall vara skyldig att påbörja en rehabiliteringsutredning om denne genom den nya lagens tillkomst inte blir skyldig att tillstålla Försäkringskassan rehabiliteringsutredningen. Bestämmelsen tar sikte på den situation som exempelvis uppkommer om ett sjukdomsfall har påbörjats minst fyra veckor före den 1 juli 2007, men först vid denna tidpunkt eller senare har pågått i åtta veckor.

8 Ekonomiska konsekvenser

I denna proposition föreslås att bestämmelsen om att arbetsgivaren skall genomföra en rehabiliteringsutredning enligt 22 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) avskaffas. Arbetsgivaren skall dock fortfarande lämna de upplysningar till Försäkringskassan som behövs för att den försäkrades behov av rehabilitering snarast skall kunna klarläggas och även i övrigt medverka till detta. Dessutom avskaffas bestämmelser om tidsfrister i 22 kap. 5 och 6 §§ AFL vad avser kallelse till avstämningsmöte och upprättande av rehabiliteringsplan. Några alternativa tidsfrister föreslås inte.

Försäkringskassan har i uppdrag att bevaka att rehabiliteringsutredningen inkommer i tid, att påminna arbetsgivaren om detta och att ta kontakt med Arbetsmiljöverket om en utredning trots påminnelse inte kommer in. Genom förslagen kommer Försäkringskassan inte längre att behöva påminna arbetsgivare om att lämna in en rehabiliteringsutred-

ning. Försäkringskassan kommer dock även framöver ha ett behov av att inhämta information från arbetsgivaren. Försäkringskassan har i sitt remissvar framhållit att förslaget inte kommer att leda till de minskade administrativa kostnader för myndigheten som beskrevs i promemorian då nya former för informationsinhämtning måste införas. Regeringen delar myndighetens bedömning i detta avseende.

För arbetsgivarna innebär förslagen sammantaget att administrativa kostnader för att upprätta rehabiliteringsutredningar bortfaller. I Nuteks mätning av arbetsrättsområdet ingår lagen (1962:381) om allmän försäkring. Enligt Nutek uppgår kostnaderna för att administrera de regler som föreslås att avskaffas till knappt 22 miljoner kronor per år. Ett totalt borttagande skulle enligt Nutek innebära en minskning av de administrativa kostnaderna för företagen, av den lagstiftning som Försäkringskassan ansvarar för i den aktuella mätningen, med 17 procent. Enligt förslaget ska dock vissa upplysningar även fortsättningsvis lämnas till Försäkringskassan. Nutek bedömer dock att det kravet inte blir särskilt kostsamt för företagen.

Förslagen om ändringar i bestämmelserna om samordning av ekonomiskt bistånd från socialnämnden och ersättning från Försäkringskassan har inga direkta ekonomiska konsekvenser för statsbudgeten. De retroaktivt beviljade ersättningar eller förmåner, som i vissa fall tidigare har betalats ut till den enskilde trots att ekonomiskt bistånd har betalats ut från socialnämnden för samma period, kommer genom de föreslagna ändringarna att i större omfattning betalas ut till kommunerna. Förslagen har därför positiva effekter på kommunernas ekonomi.

Förslaget om omprövning av SGI enligt 3 kap. 5 § AFL kommer att innebära något minskade administrativa kostnader. Vid beviljande av hel sjuk- eller aktivitetsersättning fastställs SGI numera till noll kronor helt automatiskt. Cirka 35 000 beslut om hel sjuk- eller aktivitetsersättning fattades under 2005. Under samma år beviljades eller ändrades nära 30 000 partiella sjuk- eller aktivitetsersättning och livräntor. Cirka 4 300 tjänstepensioner beviljas årligen. Det innebär att cirka 34 300 utredningar och beslut om SGI sker oavsett om det har betydelse för någon dag ersättning eller inte. De administrativa besparingarna med anledning av det särskilda förslaget om omprövning av SGI bedöms uppgå till cirka tre miljoner kronor.

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för jämställdheten.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

3 kap.

5 §

I *första stycket* punkterna a–f anges i vilka situationer Försäkringskassan skall ompröva sjukpenningförsäkringen, vilket bl.a. betyder att den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) skall omprövas. För att klargöra att SGI inte alltid behöver omprövas samtidigt som de aktuella situationerna

inträffar ändras nu tempus i punkterna b, d, e och f till *har beviljats*, *har ändrats* respektive *har upphört*. Vidare införs ett nytt *nionde (sista) stycke* i paragrafen som anger att omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket skall göras senast när den försäkrade gör anspråk på ersättning som betalas ut per dag.

I *tredje stycket punkten 3* och i *fjärde stycket* har *interpraktikstipendium* utmönstrats eftersom möjligheten att få sådana stipendier upphörde från och med den 1 januari 2007 (prop. 2006/07:1, utg.omr. 13 och SFS 2006:1551 och 1557).

17 kap.

1 §

De enskilda rekvisiten som föreslås i *andra stycket* kommenterats särskilt i *avsnitt 5.2.1*. I övrigt har vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts. Genom dessa ändringar överensstämmer lydelsen i större omfattning med lydelserna av 12 kap. 8 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och 7 kap. 9 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

22 kap.

3 §

Genom ändringen i bestämmelsen avskaffas arbetsgivarens skyldighet att upprätta och tillstålla Försäkringskassan en rehabiliteringsutredning. Den försäkrades arbetsgivare har dock en skyldighet att medverka till att den försäkrades behov av rehabilitering snarast klarläggs. Främst sker detta genom att arbetsgivaren, efter samråd med den försäkrade, lämnar Försäkringskassan de uppgifter som behövs för att behovet av rehabilitering snarast skall kunna klarläggas. Det kan i vissa fall även bli aktuellt för arbetsgivaren att vidta andra åtgärder, t.ex. att utreda vilka rehabiliteringsåtgärder som skulle vara möjliga att vidta på arbetsplatsen för att den försäkrade skall kunna återgå i arbete. Ändringarna i bestämmelsen medför ingen ändring i arbetsgivarens skyldighet att svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering (se prop. 1990/91:141 s. 42–43). I bestämmelsen tas slutligen in en hänvisning till arbetsmiljölagen (1977:1160), där det finns ytterligare bestämmelser om arbetsgivarens skyldigheter avseende arbetsanpassning och rehabilitering. I 3 kap. 2 a § tredje stycket arbetsmiljölagen finns en hänvisning till 22 kap. lagen om allmän försäkring.

5 och 6 §§

Genom ändringarna i 22 kap. 5 och 6 §§ avskaffas tidsfristerna inom vilka Försäkringskassan skall kalla till avstämningsmöte enligt 3 kap. 8 a § respektive upprätta en rehabiliteringsplan.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om Prop. 2006/07:59
inkomstgrundad ålderspension

12 kap.

8 §

De enskilda rekvisiten som föreslås i paragrafen kommenterats särskilt i
avsnitt 5.2.1.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:461) om
efterlevandepension och efterlevandestöd till barn

7 kap.

9 §

De enskilda rekvisiten som föreslås i paragrafen kommenterats särskilt i
avsnitt 5.2.1.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om
allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 3, 5 och 6 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

3 §²

Den försäkrades arbetsgivare skall *i samråd* med den försäkrade svara för att dennes behov av rehabilitering snarast klarläggs och för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

Arbetsgivaren skall påbörja en rehabiliteringsutredning

1. när den försäkrade till följd av sjukdom har varit helt eller delvis frånvarande från sitt arbete under längre tid än fyra veckor i följd,

2. när den försäkrades arbete ofta har avbrutits av kortare sjukperioder eller

3. när den försäkrade begär det.

Rehabiliteringsutredningen skall i fall som avses i andra stycket 1 tillställas Försäkringskassan inom åtta veckor från dagen för anmälan om sjukdomsfallet och i fall som avses i andra stycket 2 inom samma tid räknat från dagen för anmälan om det sjukdomsfall som närmast föregick rehabiliteringsutredningen. Har rehabiliteringsutredningen gjorts på begäran av den försäkrade, skall den tillställas Försäkringskassan inom åtta veckor från den dag då begäran framställdes hos arbetsgivaren.

Om rehabiliteringsutredningen inte kan slutföras inom den i tredje stycket angivna tiden, skall detta

Den försäkrades arbetsgivare skall *efter* samråd med den försäkrade lämna de upplysningar till Försäkringskassan som behövs för att den försäkrades behov av rehabilitering snarast skall kunna klarläggas och även i övrigt medverka därtill. Arbetsgivaren skall också svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2004:781.

anmälas till Försäkringskassan inom samma tid. Därvid skall uppgift lämnas om orsaken till dröjsmålet och om den tidpunkt då utredningen beräknas vara avslutad. Sedan utredningen slutförts skall den omgående tillställas Försäkringskassan.

Utredningen skall genomföras i samråd med den försäkrades arbetstagarorganisation, om den försäkrade medger det.

Försäkringskassan skall överta ansvaret för rehabiliteringsutredningen, om det finns skäl till det.

5 §³

Försäkringskassan samordnar och utövar tillsyn över de insatser som behövs för rehabiliteringsverksamhet enligt denna lag.

Försäkringskassan skall i samråd med den försäkrade se till att hans eller hennes behov av rehabilitering snarast klarläggs och att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

Försäkringskassan skall, om den försäkrade medger det, i arbetet med rehabiliteringen samverka med hans eller hennes arbetsgivare och arbetstagarorganisation, hälso- och sjukvården, socialtjänsten samt arbetsmarknadsmyndigheterna och andra myndigheter som kan vara berörda. Försäkringskassan skall därvid verka för att dessa, var och en inom sitt verksamhetsområde, vidtar de åtgärder som behövs för en effektiv rehabilitering av den försäkrade.

Försäkringskassan skall se till att rehabiliteringsinsatser påbörjas så snart det av medicinska och andra skäl är möjligt.

Försäkringskassan skall, om det inte är obehövt, senast två veckor efter det att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning enligt 3 § har kommit in till Försäkringskassan kalla den försäkrade till sådant avstämningsmöte som anges i 3 kap. 8 a §. Saknar den försäkrade arbetsgivare, skall Försäkringskassan, om det inte är obehövt, senast tio veckor efter dagen för sjukanmälan kalla honom eller henne till avstämningsmöte.

³ Senaste lydelse 2004:1238.

Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd, för vilken ersättning kan utges enligt detta kapitel, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan. Planen skall såvitt möjligt upprättas i samråd med den försäkrade. *Planen skall upprättas senast två veckor efter det att arbetsgivarens rehabiliteringsutredning enligt 3 § har kommit in till Försäkringskassan eller senast två veckor efter det att Försäkringskassan har gjort en rehabiliteringsutredning. Kan behovet av rehabilitering klarläggas först efter att sådant avstämningsmöte som anges i 3 kap. 8 a § har hållits, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan senast två veckor efter dagen för mötet.*

Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd, för vilken ersättning kan utges enligt detta kapitel, skall Försäkringskassan upprätta en rehabiliteringsplan. Planen skall såvitt möjligt upprättas i samråd med den försäkrade.

Rehabiliteringsplanen skall ange de rehabiliteringsåtgärder som skall komma i fråga och vem som har ansvaret för dem, en tidsplan för rehabiliteringen samt uppgifter i övrigt som behövs för att genomföra rehabiliteringen. Planen skall även innehålla uppgift om den beräknade kostnaden för ersättning under rehabiliteringstiden.

Försäkringskassan skall fortlöpande se till att rehabiliteringsplanen följs och att det vid behov görs nödvändiga ändringar i den.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007. En arbetsgivare är inte skyldig att påbörja en rehabiliteringsutredning enligt 22 kap. 3 § i de fall någon skyldighet att tillställa Försäkringskassan rehabiliteringsutredningen inte uppkommer före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2004:1239.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 2006/07:59
Bilaga 2

Promemorian ”Arbetsgivarens rehabiliteringsutredning”

1. Försäkringskassan
2. Socialstyrelsen
3. Handikappombudsmannen
4. Arbetsgivarverket
5. Statskontoret
6. Arbetsmarknadsstyrelsen
7. Arbetsmiljöverket
8. NUTEK
9. Handikappförbundens samarbetsorgan
10. Sveriges Kommuner och Landsting
11. Föreningen Svenskt Näringsliv
12. Företagarna
13. Företagarförbundet
14. Tjänstemännens centralorganisation
15. Fackförbundet ST
16. Sveriges akademikers centralorganisation
17. Näringslivets nämnd för regelgranskning
18. Sveriges läkarförbund
19. Föreningen Svensk Företagshälsovård
20. Tjänstemannaförbundet HTF
21. Bankinstitutens arbetsgivareorganisation
22. Landsorganisationen i Sverige

Lagförslag i promemorian om samordning av ekonomiskt bistånd från socialnämnden och ersättning från Försäkringskassan

Prop. 2006/07:59
Bilaga 3

Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 17 kap. 1 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

1 §²

Har en ersättning enligt denna lag eller enligt en annan författning betalats ut av Försäkringskassan eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare en annan ersättning retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen skall den retroaktiva ersättningen minskas. Minskningen skall ske med det belopp som överstiger vad som skulle ha utgetts för perioden om beslut om båda ersättningarna hade förelegat samtidigt.

Om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) utan villkor om återbetalning får socialnämnden från Försäkringskassan uppbära retroaktivt beviljad periodisk ersättning enligt denna lag, till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till dennes samt hans makes och minderåriga barns försörjning för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

Om en person som är berättigad till periodisk ersättning enligt denna lag har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) med mer än ett obetydligt belopp, får retroaktivt beviljad sådan periodisk ersättning betalas ut till socialnämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

I fråga om minskning av sjukersättning då livränta utges enligt äldre lagstiftning om yrkesskador gäller 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007. De nya bestämmelserna tillämpas på beslut om retroaktiv ersättning som fattas från och med tidpunkten för ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2004:781.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om
inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2006/07:59
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 8 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Föreslagen lydelse

Nuvarande lydelse

12 kap.

8 §¹

Om en person som är berättigad till pension enligt denna lag *i väsentlig omfattning har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) utan villkor om återbetalning*, får retroaktivt beviljad sådan pension betalas ut till socialnämnden till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den pensionsberättigades och dennes familjs försörjning för den tid som den retroaktiva pensionen avser.

Om en person som är berättigad till pension enligt denna lag *har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) med mer än ett obetydligt belopp*, får retroaktivt beviljad sådan pension betalas ut till socialnämnden. *Betalning till socialnämnden får göras, till den del den enskilde inte har återbetalat biståndet, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den pensionsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva pensionen avser.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007. De nya bestämmelserna tillämpas på beslut om retroaktiv pension som fattas från och med tidpunkten för ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2001:482.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn

Prop. 2006/07:59
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 9 § lagen (2001:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

9 §¹

Om en person som är berättigad till efterlevandepension eller efterlevandestöd till barn *i väsentlig omfattning har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) utan villkor om återbetalning*, får retroaktivt beviljad sådan pension eller efterlevandestöd betalas ut till socialnämnden till den del ersättningen motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigades och dennes familjs försörjning för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

Om en person som är berättigad till efterlevandepension eller efterlevandestöd till barn *har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) med mer än ett obetydligt belopp*, får retroaktivt beviljad sådan pension eller efterlevandestöd betalas ut till socialnämnden. *Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007. De nya bestämmelserna tillämpas på beslut om retroaktiv pension eller efterlevandestöd som fattas från och med tidpunkten för ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2001:485.

Socialdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2007

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Erlandsson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: statsrådet Husmark Pehrsson

Regeringen beslutar proposition Vissa sjukförsäkringsfrågor m.m.